

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:	
Egyszeri ár...	10 kor.
Hagyományos...	6
Külföldi kiadás...	
Egyszeri ár...	20 kor.
Hagyományos...	8
Világos postán külföldre:	
Egyszeri ár...	24 kor.
Hagyományos...	6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a hét 6 napos kiadásban kivétel nélkül.

Statisztika és hirdetés: Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztés és a kiadás költségei nem vállalhatóak.

Működésük és hirdetésük a kiadványban történik.

Éves ár 60 kor.

NAGYVÁRAD, augusztus 5.

A háboru.

Soha magasabb eszme férfi lélekéből ki nem pattant, soha merészebben férfi nem tett, mint mikor a pápa visszaállította a nyugat római császárságot.

800-ik év karácsonyán úgy látszott, hogy a legnagyobb földi jót hozta el a Jézuska, az örök békét, mikor a hit és politikai egység egy-egy személyben összpontosult, a pápában és császárságban. De a kettős egység nem tartott sokáig. Gyöngye az emberiség ahoz, hogy akkora erkölcsi erőt megbecsüljön. Mozaikot csináltak a vallásból és mozaikot a nagy birodalomból.

Azokat az embereket, kik vagy fanatizmusból, vagy feltűnési viselkedéssel megszaggaták a vallást, új korlátokat állítva az emberek közé, új részletekre váltva fel az egységes társadalmat, elnevezték a felvilágosodás harcosainak. Akik pedig a nagy birodalmakat tagolták fel nemzetiségek szerint, vagy bevitték a nemzetiségi eszmét egységes országokba, szabadság hőseknek nevezték el.

És lett a nagy egységből sok cserép.

Később aztán új áramlat jött és egyesíteni kezdtek. Az olaszok is, a németek is, a szlávok is, stb. Akkor megint ezek az egységesítő lettek az ünneplés hősek s ha ezer jogot tapostak is el, szentesítette sokszor hitvány eszközeiket a világ.

De vallási téren ne próbáljon egyesíteni senki, mert neve nem hős, nem az eszme és meggyőződés apostola lesz, hanem bigott, türelmetlen stb. stb.

Ilyen alantjáró társadalmi felfogás mellett, mely sem a jog, sem az igazság, sem a szeretet szempontjából, de tisztán az elérhető haszon szempontjából tekint minden dolgot, még az utopiánál is üresebb dolog világ békéről mesélni.

Akkor sem sikerült az, mikor nagy lelkek, nagy férfiak fogták kezükbe nemes bátorsággal a világ béke ügyét úgy 800 táján, ma 2000 év táján már nagy a visszaesés, férfi lelkekben. Epigonok meg nem csinálják azt, mit óriások sem birtak.

De mégis bár tudjuk, hogy saját hibánk az oka minden verekedésnek s így a konmassált verekedésnek a háborúnak is, mégis meg kell állnunk egy-egy kirívóan igazságtalan öldöklésnél.

A Bur—Angol háborúnál megdöbben a világ s legalább némi vigasz az erkölcsi érzék maradványa gyanánt az, hogy a világ a gyöngébbnek fogta pártját. Az a háboru a kereskedői számítás lelketlen háboruja volt. Most a hatalmi telhetetlenség vivja harczát a messze Keleten.

Kávé mellett olvasgatjuk, hogy üldözi a japán sereg az orosz sereget, hány zászlóalj pusztult el, hány hajó robbant fel s eszünkbe sem jut hogy az a zászlóalj csupa emberből áll s a hajók népe is. Mi elbuvunk a meleg elől s legalább jól

neki vetkezve enyhítjük magunkra nézve a pokoli hőséget, azok huszonnégy óras harcokat vívnak, harmincz kilométeres marsokat tesznek teljes felszereléssel, elhullva, hol ellenséges golyótól, hol nap-szúrától.

Szörnyű ember kinzás az üldözött és üldözött seregek egyaránt.

A háboru fél éve tart s most végső, döntő pillanat előtt áll. Nem szabad tovább tűrni ezt az ember irtást, ha megakadályozni nem tudja, legalább vessen véget a diplomácia a további harcoknak.

Legalább annyi emberi érzés legyen a világ diplomáciájában, hogy ha elejét venni nem tudja, legalább végét vesse a kapzsiságból eredő vérengzéseknek.

Ha örök béke nincs, legalább örökös háboru ne legyenek.

A görög-török, az amerikai-spanyol, a bur-angol, az orosz-japán háboru vajon micsoda igazságos okból támadtak?

Vajon miért tűri ezt a folyton humanizmust hangsúlyozó oly annyira dicsezt felvilágosodott diplomácia?

Szép hadi tényekről olvasunk a háboru referáráiban, csak ne következnek e tudósítások folytatásában, hogy 80 waggonos vonatok szállítják pokoli hőségben az összeroncsolt sebesülteket.

De másképpen gondolkozott már 800-ban egy pápa is, most is 2000-ben a modern diplomácia!

P—y.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Feltámadáskor.

Irtá: Amfitheatrow.

Petrow csendőrfelügyelő volt nálam vendégül. Ott ültünk a szoba kellemes félhomályában a nyitott ablak mellett és vártuk az első csillag feljöttét. Húsvét volt: a Megváltó feltámadásának napja s a csöndes esti légben egyszerűen lágyan megcsendült a processzióra hívó harangok hangja.

A csendőrfelügyelő keresztet vetett, a mi fölött én roppant csodálkoztam, mert ismétességünk elég hosszú ideje alatt egyetlenegyszer sem volt alkalmam a csendőrfelügyelőben valami nagy vallásosságot tapasztalni. Ugy látszik, benne lehetett ez a meglepődés a tekintetben is, mert Petrow minden bevezetés nélkül megszólalt:

— Ön csodálkozik azon, Hippolit Jakowlewics, hogy én keresztet vetettem? Hiszen igaza van, én nem vagyok valami nagyon vallásos. Ez az örökös hájza a gazemberek után eldurvítja az ember lelkét, de azért néha mégis csak eszébe jut az embernek az Isten. Kétféleképpen ilyenkor, így húsvét napján. Nekem különösen jó emlékeztető a feltámadásának napja, mert valamikor, egyszer régen, nagy veszedelmek idején, nagyon közel éreztem magamhoz ezen a napon az Istent.

— Valami története van, Petrow Ivanovics? — kérdeztem érdeklődve.

— Igen.

— Na azt szeretném hallani, — mondtam mohón — mert önnek sok érdekes emléke lehet pályája élményeiből, a melyeket már el is felelt; annál érdekesebb lehet tehát ez, amelyet nem tud még ön sem elfeledni.

— Ha érdeklő elmondhatom.

— Oh, nagyon kérem, — Petrow Ivanovics.

— Nos tehát, így történt: Vagy huszonöt esztendővel ezelőtt M.-be voltam vezényelve, mint fiatal hadnagy. Jöttöm igen jó hír elözte meg és kapitányom mindjárt jelentkezésemkor valami nagyon komplikált bűnügyi nyomozattal bízott meg. Első bemutatkozásom igazolta jó hremet, a nyomozást sikeresen vezettem, a tettesek, a kiknek kézrekerítéséről legjobban csendőreink is lemondtak már, az én révemen hurokra kerültek.

Eből fogva a kapitányomnak a legkedvesebb embere lettem; minden nagy és bonyolult dolgot rám bízott és nem is bánta meg soha, mert én igazi passzóval dolgoztam. Híva ákos, vérbeli csendőrenek gyönyörűség a munkája.

Ebben az időben törtte fel a fejét azon a környéken egy veszedelmes rablóvezér, aki bandájával a legvakmerőbb kalandokra vállalkozott.

Loptak, raboltak, fosztogattak; fényes nappal kalózkodtak a város közvetlen közelében, sőt magában a városban is. Embervérrel azonban be nem szennyezték magukat soha. Nem öltek meg senkit, csak kifosztották az eléjük kerülőket.

Valami olyan rabló-romantika kezdte övezni ezeket az embereket s volt is valami lovagias vonás bennük, mert szegény embert sohse fosztottak ki, sőt még segítettek is rajta pénzzel — megymással. Nem csoda tehát, hogy a nép maga rejtegette ezeket az utonállókat a hatóság üldözése elől. A sok sikertelen próbálkozás után kapitányom végre rám bízta az ügyet.

Ez nem volt valami komplikált história, hisz n csak egy néhány betyárt kellett befogni, de azok a legények egytől-egyig sokat próbált ficzkók voltak, nem volt hát könnyű elbánni velük.

A többi tiszt rajta is vesztett a kísérleten nekem azonban hagyományos szerencsém volt ebben is. Egy pár hét múlva annak rendje és módja szerint öltek a banda tagjai, csak a vezér volt még szabadon. Hanem azzal aztám sehoggy sem lehetett boldogulni. Fedornak hívták ezt a veszedelmes gonoszt-őt, akihez hasonló ravasz és vakmerő individuummal egész pályámon nem volt dolgom.

Minden eszközt megpróbáltam már, hogy kézre kerítsem azt az embert és minden próbálkozásom sikertelen maradt, míg végre ő

Néppárti gyűlés Tótmegyeren.

Az érekeujvári választókerület néppártja Tótmegyeren 1904. augusztus hó 14-én, vasárnap d. u. 4 órakor néppárti népgyűlést fog tartani, a következő tárgysorozattal:

Elnöki megnyitó. Tartja: Rakovszky István, orsz. képviselő.

— A néppárt működéséről. Tartja: dr Kovács Pál, orsz. képviselő.

A néppárt szükségességéről. Tartja: dr Lüllin József, fővárosi ügyvéd.

A néppárt és a kisemberek. Tartja: dr Ernszt Sándor, orsz. képviselő.

Elnöki zárszó.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus. 6.

Elnök: Perczel Dezső bejelenti, hogy Bánffy Dezső sürgős interpellációt jelentett be a kormány kivitele tárgyában, javasolja, hogy az interpellációra háromnegyedháromkor ténjén át a Ház. (Helyeslés.) Bemutatja a gyorsiroda főnökének igazoló jelentését a Lengyel Zoltán által a tegnapi ülésen a gyorsiroda ellen emelt panasz tárgyában.

Vita a gyorsírókról.

Ugron Gábor: A most bejelentett igazolás egy oly ügyre vonatkozik, amely a tegnapi ülés jegyzőkönyvéből hiányzik, nem érte tehát miért reflektál erre az elnök ma.

Elnök: Régi szokás szerint járt el, mert máskor is megtörtént, hogy napirend előtti felszólítás nem volt a jegyzőkönyvben.

Kötéay László: A gyorsiroda főnökének jelentéséből azt látja, hogy tényleg előnyben részesült egy német lap a többi magyar lap rovására és úgy a gyorsiroda főnöke helytelenül járt el.

Olay Lajos: A legjobbnak tartaná, ha a gyorsiroda mindaddig nem adná ki a beszédeket, amíg az illető képviselő át nem nézte, ki nem javította.

Ugron Gábor: A legnagyobb hiba abban van, hogy nem egy ízben megtörtént, hogy a míg a szónok beszélt még, addig már is kiad-

ták a beszéd elejét a gyorsíródában. Meg kell mondani minden szónoknak előzőleg, valljon kívánja-e beszédét javítani vagy sem.

Vérsi József: A felmerült incidensből kifolyólag figyelmébe ajánlja a Ház elnökének és a gazdasági bizottságnak a nyugati államok parlamentjében már meghonosodott «kivonatolási» rendszert. Ez két féle. Vagy egész terjedelmében közreadják, még pedig a sallaogok elhagyásával, vagy pedig a gyorsiroda erre alkalmas és hozzáértő közegei pártpolitikai érzelmektől ment kivonatot készít a lapok számára. Konkrét indítványt nem tesz.

Elnök: A Vérsi által említett rendszer megbeszélés tárgyát képezte már egy ízben, de szakemberek véleménye szerint elejtették. Javasolja, hogy a gyorsiroda főnökének jelentése tudomásul véssék és intézkedés megtétele nem szükségeltetik.

Napirenden van

a honvédelmi tárca

költségvetésének általános tárgyalása.

Bakonyi Samu: A kormány katonapolitikája homályos, provizóriumok és nem végleges törvényes intézkedések képezik az alapot. A miniszterelnök iekicsinyelte az ellenzék küldelmét, később mégis ő hivatkozott az ugynevezett vívmányokra, melyeknek nagy fontosságot tulajdonít.

Ebből is kitűnik, hogy a kormány csak a látszatra, nem pedig a komoly alkotás szempontjából dolgozik.

Védi az ellenzékét azon váddal szemben, mintha a hadsereg iránt gyűlölettel volna eltelve, mert a két éves küzdelem útján éppen az ellenzék akarta alapjában is megerősíteni a hadsereget, csak hogy nem közös, hanem nemzeti értelemben.

Foglalkozik a hadügyminiszternek nyelvrendeletével, amelyet törvénytelennek tart. Azt látja, hogy a hadsereg minden vonalon germanizálásra törekszik. A katonai intézetekben, ahol a növendékek még nem is katonák, a német nyelvet használják, sőt a honvédiskolákban is tanítják a németet.

A méneskar tisztjei is csupán a közös hadseregbe tartozhatnak, a honvédség tisztjei is csak úgy lehetnek méneskarri tisztok, ha a honvédség kötelékéből kilépnek. Miért nem egészítik ki a honvédséget tüzéséggel és műszaki csapatokkal? Azért, mert magyar? Bécsben ugyan azzal védekeznek, hogy ez a reform

igen sok pénzbe kerülne. De hiszen más esetekben a hadügyi vezetőség nem szokott ilyen takarékos lenni.

Az a jelszó, a mit a király szájába adnak, hogy »Bizalmam az ősi erényben« nem az igazi, hanem ez, hogy »Bizalmam a közös hadseregben.«

A katonai büntetőtörvény reformjait akként kívánja, hogy abban a magyar nyelv teljes és törvényszerű érvényesülése meglegyen. Egyáltalán követeli nemzeti jogaink tiszteletben tartását, amiért szóló pártja mindig küzdött és küzdeni fog.

Határozati javaslatot nyújt be: A véderé mai szervezete nem egyeztethető össze a magyar nemzeti állam függetlenségével, kívánja, hogy mondja ki a Ház, hogy teljesen önálló magyar hadsereg felállítását kívánja és éppen azért, most ezen követelménynek a mai hadsereg nem felel meg, a honvédelmi tárca költségvetését nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Udvarny Ferencz: A hadsereggel foglalkozik és erősen elítéli annak mai szellemét, a mely kételyt ébreszt az iránt, hogy vajon háboru esetén lehet-e sikert elérni. A szellem megbénítja a hadsereg akció képességét, minden ambíciót, akaratot letör, ami nagy kárt okoz.

A vezérkarban szolgálók is rossz szellemenben nevelkedtek, hogy félt, miszerint nem állanak majd szükség esetén a helyzet magasságán.

A honvédség kiegészítő része csupán a közös hadseregnek, de nem független szervezet és így a költségvetést nem szavazza meg, mert az a közös konyhára szállítaná a pénzt.

Kolozsváry személyes pótléka.

Egry Béla: A honvédelmi költségvetésben nem látja betartva a kormány által annyiszor hangoztatott takarékoság elvét. Főlemli, hogy »személyi pótlék egy volt honvédelmi miniszter részére« címén 12,600 korona van beállítva az előirányzatba.

Bármily nagybecsüléssel volt és van Kolozsváry Dezső iránt, mint magyar ember és szakképzett katona iránt, de azért nem hajlandó ilyen szűkös pénzügyi viszonyok között a lamháztartásunkat fölösleges tétellel megterhelni, mert itt nem egy évről, hanem átlagosan legalább tíz évről van szó, vagyis 126,000 koronáról.

maga játszta magát a kezembe egy ügyetlen osinyével.

Valamelyik napon ugyanis fényes délben mutatkozott a városban, hogy megmutassa, mennyire nem veszi komolyan üldöztetését. En azonban a dologról értesülve, lóra ültettem valamennyi emberemet és a város minden kivétel helyét nagy legénységgel szálltam meg. Fedor be volt zárva a városba és pedig úgy be volt zárva, hogy még repülve sem tudott volna a falak közül kikérülni. Az utca kijáratoknál rendszeres őrszolgálatokat szerveztem, óránkénti felváltással, magam pedig többi legénységemmel egy kegyetlen üldözési rendszer végrehajtásához láttam.

Ugy jártam a Fedor nyomában, mint a kopó, minden buvóhelyét kifürkészttem és mindenütt kihajszoltam. Győtrelemmé tettem az életét.

A város kiesi volt, tehát nem volt nehéz minden zugát felkutatni és Fedorok folyton futnia kellett elől-m, még az alvásra sem hagytam időt neki; éjjel-nappal hajszoltam és nem adtam neki kibúvót ebből a rettenetes gyűrből sehol sem.

A kötelek ki nem kerülhetné, olyan biztos volt, hogy belekerül a hurokba, mintha már ott is lett volna a nyakán.

Eleinte egy-két napig — kitűnően állta Fedor ezt a harcot. Remekül bujkált előlem. A hét vége felé azonban már észrevehetőleg fáradtan csinálta a dolgát. Ki volt merülve, az almatianság e csigázta s a külső jelek mutat-

ták, hogy el van már fásulva. En csak ezt az időpontot lestem.

Ekkor aztán munkába vettem azokat az embereket, akik rejtekhelyet engedtek neki háznakál. Magam elé csitáltam őket, bírságoltam, zaklattam, éjszakának idején lakást kutattam, szóval megkínóztam mindenkit, akinek csak valami köze volt Fedorhoz.

Ezzel aztán elértem azt, hogy éppen azok üldözték el maguktól, akikre számított. A kellemetlenségeket senki sem szereti és Fedor egy szép napon megint kint volt az utcákon, de már egészen belebutult a kínódásba. Egy emberem látta meg, őráját közben rá is ment, hogy ártalmatlanná tegye, a rabló azonban egyetlen ütessel, pusztá kézzel elbánt a fegyveres csendőrrrel és menekült.

Sikerült is neki a futás és ezuttal úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Embereim kétségbe voltak esve, mert azt hitték, hogy Fedor keresztültörtte a hurokot és visszazsökött erdejébe.

En azonban nagyon jól tudtam, hogy hol van az én emberem, hiszen én magam tervszerűen készítettem elő ezt az eltűnést s mikor az következett, tudtam, hogy Fedor belefutott a csapdába.

Volt ugyanis a városban egy öreg asszony aki mindenféle tolvaj népséggel jó lábon állott, azoknak pénzt kölcsönözött, nekik buvóhelyet adott és olcsópénzen megvásárolta lopott holmijukat.

Mikor Fedort üldözni kezdtem, az öreg Veronika házát szándékosan kihagytam a zak-

latásból. Ott sohasem kerestem a rablót és embereim ek is megparancsoltam, hogy hagyják békében az öreg asszonyt. Ez volt az én csapdám.

Biztos voltam benne, hogy Fedor előbb-utóbb belemegy s ha én biztosan tudom, hogy hol van, akkor nem menekszik előlem. A pillanat tehát itt volt és az idő is kedvezett a vállalkozásnak. Ezen a napon történt, éppen a feltámadás estéjén, sötét, zivataros alkonyaton, amely olyan árnyékos volt, mintha késő éjszaka lenne.

Az eső úgy szakadt, mintha özönvíz készültne.

Egy pillanatig sem akartam késlekedni, azonnal hozzáfogtam a munkához. Embereimmel nesztelenül bekerítettem az öreg Veronika házát úgy, hogy azon a gyűrűn teremtett ember ugyan ki nem juthatott, aztán hirtelen behatoltam a viskóba. Felkutatam mindent, — még az udvart is — de az öreg Veronika kívül mást nem találtam. Ez az eredménytelenség meglepett; erre nem számítottam, — mert meg mertem volna esküdni rá az oltár előtt, hogy Fedor a Veronika házában rejtezik.

A vén boszorkányból azonban harapófogóval sem lehetett volna egy szót se ki-venni.

Már ismertem a természetét, hát nem is pazaroltam rá az időt, hanem inkább magam látam munka után. Embereimet őrhelyeiken hagyva még egyszer meg akartam vizsgálni mindent. Az udvaron valami dűledező felszer-

Sboray Miklós: Ennyit még Kuroki sem kap. (Derűtlenség.)

Bogy Béla: Annak a három havi miniszterségnek kedvéért szóló nem hajlandó méltányosságot gyakorolni. Ennek az előirányzatnak semmi törvényes alapja nincs, mivel Kolozsváryt még nyugdíjilletmény nem illeti meg. Gyakoroljanak méltányosságot a szegényekkel és imágeseikkel, nem azokkal, akik arra nincsenek rászorulva. (Igazi Ugy van! a szélső baloldalon.)

Ezután azt bizonyítja, hogy a honvédségben nem a magyar szellem uralkodik. A magyarul gondolkozó honvédtiszteket nyugdíjba küldik. Nincs megelégedve a szellemmel, a költségvetést nem fogadja el.

Elnök: A vitát bezárja.

Ot perc szünet.

Szűnet után

Nagy Sándor honvédelmi miniszter reflektál az elhangzott beszédekre. A katonai vívmányokat gondosan végre fogja hajtani, csak ne legyen türelmetlen az ellenzék, mert egy szerre a legjobb akarat sem tud mindennek a végére járni.

A katonai perrendtartás reformja hovatovább elkészül. Nem igaz, hogy a katonai iskolákban a magyar társalgás tiltva, vagy akár korlátozva van. A honvédségünk meg teljesen magyar szellemét kifogás és gáncs nem érheti.

A két éves katonai szolgálat eszméjét nem ejtette el, foglalkozik vele, de csak úgy hozható be, ha aztán megadják neki a szükséges eszközöket, hogy az egyensúly ily módon beálló megbolygása helyreálljon.

Kéri a határozati javaslatok mellőzésével a költségvetési tételek megszavazását.

Következik a katonai alapítványokról szóló javaslat tárgyalása.

Az előadó ismertetése után

Bakonyi Samu él a zárszó jogával. A kormány 30 év óta mindig csak avval fizet, hogy megfontolás tárgyává teszi kívánalmainkat, s elodázza a legégetőbb reformokat. Nem fogadja el a költségvetést és a katonai alapítványokról szóló javaslatot.

Állott. Láthatólag olyan állapotban volt, hogy nem volt tanácsos a tartózkodás benne. Eleteszedelemmel járt a behatolás is. Körüljártam bevilágítottam a belsejébe, — üres volt. Egyszerre azonban észrevettem, hogy egy helyen a vízkő talaja deszkákkal van borítva. Egyet fölemeltem a deszkák közül és nagy meglepetésemre gyertyafény tűzött a szemembe, amely egy pár lépcsőfokot világított meg. Lent tehát üreg van, és abban élő ember tartózkodik, — gondoltam magamban és éppen embereim után akartam menni, hogy kellő fedezettel induljak a földalatti kalandra, mikor lábaim alatt a felázott föld beomlott és én egy négyöt láb mélységbe zuhantam. Mikor talpra állottam, egy ember ugrott előm, aki revolvért szegzett szememnek.

Fedor jól el volt készülve a vendéglátásra.

Abban a pillanatban nem éreztem egyebet, csak a halál közelségét. Szemeimet lehunytam és vártam a halálhozó ólmot. Se káromkodni, se imádkozni nem tudtam.

Eltelt egy pillanat, szűn még egy és kívülről valami halk zsongás vegyült bele mindkettőnk nehéz lélekzésébe. A feltámadás harangzuga volt s az én jobbam önkénytelenül emelkedett homlokombhoz; keresztet vettem. Kívülről egyre szűlt a haragok hangja, már a második versbe is belemondult és én még mindig nem hallottam a dörrenést, amelytől szívem megszűnjön dobogni. Föltekinttem; szinte önkéntelenül kerestem ellenfelem arcát s előttem a marczona rabló helyett egy sápadt

A ház elfogadja a költségvetést.

Ülés végén Bánffy Dezső interpellál a tükarmány hiány felől.

Tallian miniszter még ez idő szerint nem világosíthatja fel a házat a teendő intézkedésekről.

Azonban kijelenti, hogy komolyan foglalkozik vele s biztosítja a Házat, hogy mindent elkövet a fenyegető baj következményeinek elhárítására.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Ezzel az ülés 3 órakor véget ért.

UJDONSAGOK.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetés díjaitkal mielőbb kiegyenlítseni sziveskedjenek.

* **Személyi hír.** *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos, tankerületi főigazgató vendégével *Cseh* Lajos dr. temesvári kegyesrendi kath. főgimnáziumi tanárral ma szombaton délután három heti tartózkodásra Korond erdélyi fürdőre utazik.

* **Barabás Béla** *Clevelandban*. Tudvalevőleg a saint-louisi nemzetközi kiállítás alkalmával a magyar képviselőknek nagy csoportja fog részt venni az ugyanott tartandó interparlamentális kongresszuson *Apponyi* Albert gróf vezetése alatt. A résztvevők közt előkelő szerep jutott Nagyvárad képviselőjének, *Barabás* Bélának. Barabás u. i. a képviselőkkel együtt meglátogatta *Clevelandot*, az amerikai magyarság legerősebb központját s ott megkoszorúzzák a Kossuth-szobrot. Ez alkalommal az *énnapi beszédet* Barabás Béla fogja tartani. A képviselők augusztus 12-én elindulnak *Fiuméből* s *Cunard Line* hajóstársaság *Slavonia* nevű hajóján. Augusztus végén érnek *New-Yorkba*, ahol hat-hét napot töltenek. Onán

arcu, reszkető kezű ember állott, akinek szeméből nehéz könnyek peregtek végig gondtól barázdált, szomorú arcán.

— Krisztus feltámadott! — mondta a rabló halkán, s fegyvereit lábaimhoz vetve, csendesen hozzátette:

— Köszön meg, uram, nem vétkezem . . .

Petrow csendőrfelügyelő elhallgatott és gondolataiba mélyedt.

— Nos — kérdeztem izgatott kíváncsisággal — hogy van tovább? Mi történt? Megkötözte ön a rablót?

Petrow Andrej Ivanovics szemével hirtelen végimért és világosan láttam tekintetében a hirtelen támadt megvetést.

— Ön talán megkötözte volna, Hippolit Jakwlevics? En nem tettem meg, mert nem is tehettem. Az első pillanatban talán gondoltam rá, hogy rávetem magam és megkötözöm, de aztán eszembe jutott, hogy ez az ember megölhetett volna és nem tette. Nekem tehát kevesebb lelkiismeretem legyen, mint annak a rablónak, aki ott állt előttem könnyező szemmel és reszkető ajakkal sutogta:

— Krisztus feltámadott, . . .

Valami csudálatos melegség járta át lelkemet. Nem tudtam mit teszek, csak odaléptem Fedor elé és tulár-dó érzéssel mondtam:

— Menj, ha tudsz. Szabad vagy. Vigyázz, a ház körül örök vannak.

Fedor egy szökéssel felvetette magát az üregből és eltűnt az éjszakában.

Philadelphiadba, majd az *Egyesült-Államok* székvárosába, *Washingtonba* mennek. Itt a Fehér Házban tisztelegnek *Roosevelt* elnökkel, aki tiszteletükre estélyt ad. A körút további állomásai: *Pillsburg*, *Cincinnati* és végül *St-Louis*. Az interparlamentaris konferencián a magyar képviselők nevében *Apponyi* Albert fog felszólalni. A kiállítás megtekintése után *St-Louisból* *Coloradoba*, majd *Denver*, *Chicago*, *Cleveland*, *Buffalo* következnek; az utóbbival kapcsolatosan megtekintik a *Niagara-vízesést*. Az amerikai ut végeztével Angolországba hajóznak. *Liverpool*, *London*, *Páris* az utolsó állomások, ezután pedig hazajönnek. Az utazáson több hölgy is részt fog venni, többek közt *Karátsonyi* Irma és *Margit* grófnők is atyjuk, *Karátsonyi* Aladár gróf kíséretében.

Egy bécsi lap azt írja, hogy a magyarok szakácsot és orvost is visznek magukkal és *Fiumében* valószínűleg az oláh csoport is esatlakozik hozzájuk. A *st-louisi* konferencián összesen körülbelül 300 képviselő fog részt venni a világ különböző részeiből.

* **Halasztás az adófizetésre.** A törvényen kívüli állapotokból származó adóhátralékok részlettörlesztésére a m. kir. pénzügyminiszter tudvalevőleg engedélyt adott, azzal a megszorítással, hogy az engedélyezés iránti kérvények folyó évi szeptember hó 1-ig adandók be a kir. pénzügyigazgatóságához. — Tekintve, hogy ezen határidőn túl csak rendkívüli körülmények teszik indokoltá a részletfizetési kedvezmény megadását, a melyet a pénzügyminiszter már magának tartott fenn, figyelmeztetjük az érdekelteket, a kik a részletfizetést nem kérelmezték, hogy az engedélyezés iránt való kérelmüket a kir. pénzügyigazgatóságához még augusztus hónapban saját érdekkben terjesszék elő.

* **Károly főherceg látogatása Erdődy grófnál.** Károly főherceg esztörtökön *Wallis* gróf udvarmester kíséretében *Vörösvárra* érkezett gróf *Erdődy* Gyula titkos tanácsos és családja látogatására. A tegnapi napon a fejedelmi vendég tiszteletére nagy vadászatok rendeztek. Reggel 5 órától délután 1 óráig az eöri szigeti és örállási határban volt fogolyvadászat melyen Károly főhercegen kívül résztvettek gróf *Erdődy* Gyula, *Erdődy* Tamás és *Erdődy* Lajos grófok gróf *Wallis* udvarmester, gróf *Zichy* Frigyes, *Széchenyi* Dezső, *Pál* és *Jenő* grófok. A vadászat során 137 darab foglyot lőttek. A főherceg szombaton kocsin *Szombathelyre* érkezett.

* **Kinevezés.** *Korda* Andor, városunk uri fiatalságának előnyösen ismert tagját az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója ez intézethez gyakornokká nevezte ki. A kinevezett fiatalember fia dr. *Korda* Kálmánok, a biharmegyei közl. órház érdemes volt főorvosának.

* **Félmillió lopás.** *Mannheimben* le tartóztattak a minap egy *Schreiner* János nevű embert, aki már napok óta egyebet se tett, mint értékpapir-szelvényeket váltogatott be. A gyanuba vett férfi bevallotta, hogy a múlt hónapban *Majna* mellett fekvő *Mutenb*-rben *Jakó* terménykereskedő ől kerek félmillió márkára rugó értékpapirokat lopott el. Két barátjával társulva váltották be a szelvényeket. Még 200.000 márkát érő papirokat találtak nála.

* **A Janky-család gyászja.** Súlyos csapást mért az isteni gondviselés előkelő társadalmunk egyik általánosan tisztelt és becsült családjára a *Janky* s a vele rokoni kapcsolatban levő uri családokra. Nagyvárad régi kereskedő világa vezető egyéniségének *Janky* Józsefnek

majd, hogy miből áll a zsidóimádság. Legszívesebben halott után maradt ingomb és egy törött órákárta. Hogy mennyi bevétele lesz mindebből az államrendőrségnek, azt még megközelítően sem lehet kiszámítani.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Schlick Mária és férje Biró Ferencz, Schlick Jozefin és férje Szepesi Lajos és gyermekei: Antal és László, Schlick Gizella és férje Szpakovszky Béla és gyermekei Irén és Emma, mint gyermekei; testvérei: Csérni Jánosné, szül. Scholtz Terézia, özv. Fehér Jánosné, szül. Scholtz Jozefa, Scholtz József és családja; unokatestvérei: Simon Pálné, született Scholtz Anna és Scholtz Mária, számos rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják szeretett jó anyjok, anyós, nagyanya, testvér, sógorné és unokatestvérnek özv. *Schlick* Ferenczné szül. Scholtz Antóniának f. évi augusztus hó 5-én, hosszas szenvedés és a halotti szentségek átátos felvétele után, életének 62-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai augusztus 7-én, vasárnap délután 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Bethlen-utcza 18. sz. háznál beszenteltetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 9-én, d. e. 9 órakor fog a Szent László-templomban az Egk. Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1904. augusztus 5. Aldás és béke porairal

* **Öngyilkos lett, mert elfogyott a pénze.** A szegény ember mulatságának rendszeren szomorúság a vége. Kivált az olyan mulatságok, mely oly pénzből lett rendezve, mi az ember családját a legnagyobb nyomorúságtól, az éhségtől volt hivatva megmenteni. Kárász Béla nagykövetségi földmives híres mulató volt az Ermelléken. Addig mulatott, míg végre kis földeskéje dombra került. A jószívű emberek megsajnálják családját s megakarják menteni a nyomortól aláírtak neki egy száz forintos váltót, hogy rendezni tudja adósságát. A száz forintból törleszteni kellett volna a földre fölvert kölcsönt s így az árverés haladékat nyert volna. Kárász tegnapelőt fel is vette a pénzt, de nem ment vele mindjárt haza, hanem cimboráinak unszolására a kocsmába tért, hol addig mulatott itatva boldog, boldogtalant, míg pénzből csak három forint maradt. A szegény ember kijózanodva tudatára ébredt tettének. Maga előtt látta jövőjét: az egész nyomorúságát. A szerencsétlen, kishitű ember nem tudta túlélni könnyelműségét, fölakasztotta magát.

* **Agyonverték az atyjokat.** Két siherder, az egyik 16, a másik 15 éves, Győrvar vasmegei községben meggyilkolta czüörtökön atyját, *Gottthard* János jómódu győrvari gazdát, ez éppen aznap akarta olárhoz vezetni menyasszonyát, Kovács Agnást, két fia azonban ellenkezett atyja második házasságát, mert félték, hogy az asszony előrelküli előlük az apai just. Az apa nem törődött fiainak ellenkezésével; szerdán megvásárolta a keletgyét, azután megtett minden előkészületet a lakodalomra. Tegnapelőt reggel a két fia beállított atyjához és durván felszólították, hogy hagyjon fel házassági tervével. Az öreg kiutasította fiait, mire a két fia neki-sett atyjának és brutális vadsággal agyonverték. A fiatal gyilkosok önként jelentek a vasvári járásbírósnál.

EGYESÜLETEK.

A F. M. K. E. közgyűlése. A Felsővidéki Magyar Közművelődési Egyesület XXII. évi rendes közgyűlését 1904. augusztus 23-án tartja meg Breznóbánya sz. kir. városban. A kereskedelmi miniszter és a Kassa-Ud-bergi vasút, a közgyűlés alkalmából, aug. 18-ától számított 10 napi érvényű kedvezményes utazást engedélyezett, amely szerint az egye-

sület tagjai gyors és személyvonatokon II. osztályú jeggyel az I. osztályon, III. osztályú jeggyel pedig a II. osztályon utazhatnak Breznóbányára és vissza. Akik ezen kedvezményes utazásra szülő igazolványra, valamint a Breznóbányán való elszállásolásra igényt tartanak, forduljanak *augusztus 15-ig beszárolag* a F. M. K. E. főtitkári hivatalához (Nyitra) vagy Breznóbánya sz. kir. város polgármesteri hivatalához. Később jelentkezők megfelelő elszállásolásra iránt sem a főtitkári hivatal, sem Breznóbánya város nem vállalhat felelősséget.

Igazságszolgáltatás.

Kis emberek uszorása. A budapesti büntetőtörvényszék tegnap egy klasszikus uszorapörrel foglalkozott. A tárgyaláson egész sereg kis hivatalnok és iparos jelent meg, mint panaszos.

Berger József ügynök a napilapokban állandóan hirdette »gyors segély« jelige alatt, hogy kedvező feltétel mellett nyújt bárkinek személyhitelt. Természetesen a csábító hirdetés a megszorult embereket tömegesen vonzotta Berger irodájához.

Az ügynök aztán elfogadható váltó ellenében adott is 100—500 korona hitelt, azonban előre levonta az egy hónapra járó husz százalékos kamatot.

Ha aztán a szegény adós a hónap elteltével nem tudott fizetni, Berger vagy kimélettlenül elárvereztette összes ingóságát, vagy pedig prolongálta a váltót egy hónapra, de az utóbbit csak akkor tette meg, ha az adós lefizette másodszer is a 20 százalékos kamatot. Ily módon a »gyors segélyben« dolgozó ember a horribilis kamatok szedésével föltétlenül koldusbóra jutatta a körmei közzé került szerencsétlen adóssokat.

Mint hogy pedig ehhez a bűnös manipulációhoz nem rendelkezett a szükséges tőkével, mert a vállalatot minden pénz nélkül kezdte meg, társul vette maga mellé Sturm Károly kézművest és Müller Agoston képtereikészítőt, akik természetesen szintén tudtak arról, hogy az ügynök milyen kamattal forgatja az ő tőkéjüket. A nyereségen aztán a három cinkostárs testvériesen megosztott. A pénzük b-szedéséhez Sturmnak egyik közeli rokonát, Remely Tamást alkalmazták, aki aztán valószínűleg réme volt a fizetni nem tudó kis embereknek.

A károsultak valameennyien egyezően adták elő panaszaikat. Mindeniket ugyanazon módszer szerint szipolyozták ki a vádlottak, csak a kölcsönösszeg nagyságában és a behajtás módjában volt némi eltérés. A bizonyítási eljárás két napig tartott. A törvényszék a királyi ügyész vádbeszéde után bűnösnek mondta ki mind a négy vádlottakat az uszora vétségében. Bergert három hónapi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre. Sarmot és Müllert mint büntársakat egyenként 3—3 heti fogházra és 200—200 korona pénzbüntetésre, végül Rennely Tamást tíz napi fogházra és 80 korona pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Az ítélet ellen egy a négy vádlott, valamint súlyosbításért a királyi ügyész is föllebb-zést jelentett be.

TAVIRATOK.

A keleti protektoratus.

Budapest, aug. 5. (Saját tud. táv.) Rómából arról értesít a táviró, hogy a

keleten lakó katolikusok feletti protektoratus gyakorlásával a Szentszék Magyarország-Ausztriát bizta meg. Evvel akarta hir szerint a pápa viszonzni azt, hogy Magyarország-Ausztria velője folytán pápává öt választották.

Veszedelemes felfedezés.

Budapest, aug. 5. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: Plehwe merénylője czinkosainak nyomozása közben a rendőrség a Preobranje temetőben egy kriptában egy teljesen berendezett dinamit gyárra akadt. Találtak 10 bombát teljesen elkészítve, teljesen hasonlókat ahhoz, melylyel a merényletet Plehwe ellen végrehajtották.

Bobrikov gyilkosának apja Péterváron.

Budapest aug. 5. (Saját tud. táv.) Helsingforsból azt a hirt vesszük, hogy Bobrikov merénylőjének apját Pétervárra vitték. A feleségének azt mondták, hogy még Plehwe rendelte ezt el, hát teljesíteni kell utolsó rendelkezését. Egy helsingforsi tanárt is Pétervárra szállítottak vele, mert a merénylő sírját megkoszoruzta.

Turista szerencsétlenség.

Bécs, aug. 5. A lapok híre szerint azt jelentik Klagenfurtból, hogy egy Weizner Rezső nevű 15 éves gimnáziumi tanuló lezuhant a nagy Glockner Schoberwandjáról és azonnal szörnyethalt.

A háboru.

Szaharov tábornok jelentése.

Pétervár, aug. 5. (Saját tud. táv.) Szaharov tábornoknak a 31-iki küzdelemről szóló jelentése a következőket tartalmazza: 3 óra 40 perczkor jelentés érkezett, hogy azt az ezredet, a mely a legszélső jobb szárnyon állott, a hegységeken elfoglalt állásából az ellenség megkerülési terve miatt visszavonták. Hat használhatatlanná tett ágyut hagytak hátra. Két tiszt megsebesült, kettő elesett. A japánok balszárnyukra még két üteget állítottak a már működőben lévő ágyuk mellé és hozzáfogtak ütegeink lövéséhez. Ennek következtében a küzdelem a jobb szárnyon meghosszabodott. Ez volt az oka annak, hogy tüzéségünket használhatatlanná tették és csapatunk jobb szárnyát jelentékeny veszteség érte. Ütegeinket teljesen megsemmisítették.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, aug. 5. (Saját tud. táv.) Londonból táviratozzák: Tokióban óráról-órára várják Port-Arthur elestét. Városzerte nagy az izgalom. Togo a kikötő kijárata előtt készen várja az orosz hajóhad kirohanását.

A mandzsuriai harcotér.

Budapest, aug. 5. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik: A japánok gyorsan közelednek Liaojang felé. Pétervári értesítés szerint a csata már meg is kezdődött. Niucsvangi jelentések szerint 200,000 japán van a harctéren Mandzsuriában.

Kuropatkin bizik.

Budapest, aug. 5. (Saját tud. táv.) Pétervári tudósítás szerint Kuropatkin egy újságíró előtt odanyilatkozott, hogy az oroszok nagy árat fizetnek, hogy a japánok haditaktikáját kitanulják. Bizik benne, hogy a közeljövőben ez kamatostul térül meg az oroszoknak.

Egy altábornagy halála.

Bécs, augusztus 5. Gomirjei Musulin Emil nyugalmazott altábornagy, volt 7. honvédkerületi parancsnok tegnap Niederdorfbán meghalt.

Az új örmény pátriárka.

Konstantinápoly, augusztus 5. Sabbaghan alexandriai püspököt megválasztották örmény katolikus pátriárkává.

Chamberlain beszéde.

London, augusztus 5. A portlandi herceg wilbeck-abbeyi birtokán Chamberlain ma 12.000 személyből álló gyülekezeten beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy a mezőgazdaságot ugyanolyan védelemben akarja részesíteni, mint amilyenben ez ipar részesül és pedig a legfőbb mezőgazdasági terményekre vetendő vámmal. Két shillinges vámot ajánl a buza és egyéb gabonaművek kvarterjére a tengeri kivételével és éppen ilyen magas vámot a lisztre. Továbbá azt javasolja, hogy az országban termelt vagy az országba szállított minden búzát Angliában őröljék meg. Ot shillinges vámot ajánl husra és tejterményekre, baromfira és gyümölcsökre.

NYILTTÉR.***Kávéház megnyitás.**

A nagyérdemű t. közönség és tisztelt vendégeimet van szerencsém értesíteni, miszerint kávéházi üzletem megnagyobbítása és átalakítását a modern üzleti kívánalmaknak megfelelőleg befejeztem és azt **Bebe** Károly előnyösen ismert primás vezetése és ifj. **Hamza Miska** gondokás közreműködésével

ma, 1904. év augusztus 6-án

megnyitom

és rendeltetésének átadom.

Amidőn ezt szives tudomásra hozom, egy alkalommal megköszönve a t. közönség eddigi szives támogatását, tisztelettel kérem engem abban továbbra is részesíteni; én mint eddig, ugye után is minden törekvésemet oda irányítom, hogy tisztelt vendégeim igényeit teljesen kielégíthessem.

Tisztelettel

Stern Sándor.

a Széchenyi kávéház bérlője.

Ma, szombaton

augusztus 6-án

a „Bazár” kerthelyiségében

a

37-ik gyalogezred

zenekara

kedvező idő esetén

hangversenyt

rendez.

Számos látogatást kér

SZAUER és DOLGOS.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Büntügyi regény. —

Ira: A. C. D. (Angolból.)

82

Ránézott Holmesre, mert a gyilkosnak ez a leírása teljesen megegyezett avval, amit ő adott annak idején; de barátom arcán nyomát se láttam az elégedettségnek vagy örömeinek.

Csak ezt kérdezte:

— Nem talált a szobában semmit, ami nyomára vezethetne a gyilkosnak?

— Semmit, — felelte Lestrade. — Dreber erszénye a Stangerson zsebében volt, de úgy látszik, hogy rendszeren ő kezelte a pénzt, mert mindég és mindent ő fizetett. Az erszényben nyolczvan font sterling volt, de a gyilkos hozzá se nyult. Bármi volt is e rémes és rejtélyes gyilkosságok rugója, bizonyos, hogy nem a rablás volt az, mert a meggyilkolt áldozatoknak semmijök se hiányzott. Stangerson holmija közt nem volt semmiféle irás, vagy levél, csak egyetlen egy sürgöny, melyett három hete adtak föl Cl-velandban s ez is csak pár szó volt: — „I. H. Európában van.” — Aláírás nem volt a sürgönyön.

— Es semmi egyéb nem volt ott? — kérdezte Holmes ismét.

— Semmi, amiről szólni érdemes... A regény, mit a meggyilkolt elalvása előtt olvasott, ott f. küdt az éjjeli szekrényen s mellette a ki-zivott fapapa... Az asztalon vizes üveg és pohár... az ablak párkányon pedig egy kis orvososság skatulya, benne két pirula...

Sherlock Holmes ujjonva ugrott fel a székeről.

— Ez az utolsó láncz-szem! — kiáltott fel örvendve. — Most már teljes a láncz, világos az egész eset.

A két detektív álmélkodva bámult rá, mi alatt Holmes bizalmasan folytatta:

— Most már kezembem van a rejtélyes bonyodalomnak minden szála. Természetesen vannak részletek, amelyek még kiegészítésre szorulnak, de annyira bizonyos vagyok a főeseményekről, amelyek azóta történtek Dreberrel, mióta elvált Stangersontól — mondom, annyira bizonyos vagyok minderről, mintha csak a tulajdon szem-fimmel láttam volna... Ha tet-szik be is bizonyíthatom... Mondja, Lestrade, nem láthatóam azokat a pirulákat?

— De itt vannak, — felelte Lestrade s elővette a kis skatulyát. — Elhoztam ezt is, a meggyilkolt erszényét is, meg a sürgönyt is, hogy letébe helyezzem a rendőrségen. Csupa véletlen volt, hogy hoztam ezeket a pirulákat is, mert őszintén megvallom, hogy semmiféle fontosságot nem tulajdonítok nekik.

— Adja ide. — szölt Holmes.

Majd hozzám fordulva, azt kérdezte:

— Nos, orvos: mondja csak... Patikában készültek ezek a pirulák?

Amint rájuk véstem, mindjárt láttam, hogy nem. Szürke, gyöngyszínű, borsónagyságu pirulák voltak, csaknem áttetszők, ha a világosság felé tartottuk őket.

— Könnyűségükről és állíthatóságukról ítélve, azt hiszem, hogy viaben oldhatók, — feleltem Holmesnek.

— Eltalálta, Watson, — mondta Holmes. — Most pedig legyen szives menjen le és hozza föl azt a szegény kis teaskó-kutyát, amely már oly régóta vívódik a halállal, hogy a háziasszonyunk tegnap is kérte önt, — szabadítsa meg a fájdalmaiktól.

Lementem és karjaimban hoztam föl a kutyát. A szegény állat hörgött és üveges szemei mutatták, hogy nem messze van a vége. Höféher orrán meglátszott, hogy már jóval túl van a kutya-élet legvégső határain is... Lettettem a szőnyegre.

— Most ketté vágom az egyik pirulát, — mondta Holmes, s kivéve a kését, csakugyan ketté is vágta. — Felét visszateszteltük a skatulyába, további használatra, a másik felét beteszem ebbe a pohárba, amelyben még van egy teaskanálnyi víz... Amint látják: Watson barátunknak igaza volt, mert a pirula valóban oldódik a vízben...

— Mind ez nagyon érdekes lehet, — szölt közbe Lestrade kissé ingerülten, mert úgy vélte, hogy Holmes csak gúnyolódik vele; — de éppen nem látom, hogy mi köze lehetne a mr Joseph Stangers n halálához.

— Türelm, barátom, türelm! — felelte Holmes. — Idővel majd ön is állítja, hogy e két pirulának fölötte sok köze van mind a két gyilkossághoz... Most még egy kis tejet keverek hozzá, hogy legyen valami íze, — s aztán lássuk, hogy izlik-e a kutyuskának...

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.**Határidők.**

Budapest, aug. 5.

Buzaáprilisra	—	—	—	—	—	7.88
Buza október	—	—	—	—	—	7.86
Tengeri	—	—	—	—	—	6.26
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.
Zab ápr.	—	—	—	—	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	11.90

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 5.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	685.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	740.50
Allmvasut	—	—	—	—	—	694.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	488.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	585.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. aug. 5-án.

Magyar aranyjárdék 4/100	—	—	—	—	—	118.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	97.15
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/100	—	—	—	—	—	89
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	—	—	—	—	—	694.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4/100	—	—	—	—	—	97.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.50
Horváth szlavin földtehermentési kötvényt	—	—	—	—	—	2.06
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	1.61
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	98.75
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	—	99.75
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	—	118.50
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	—	.99
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	—	1.68
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	16.05
Osztrák magyarban részvény	—	—	—	—	—	752.75
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	—	633.25
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	632.50
Párisi vista	—	—	—	—	—	.19
29 frai kos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	—	—	117.17
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	289.85
Londoni vista	—	—	—	—	—	.95
20 márkás arany	—	—	—	—	—	28.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
Kert-utca 10. szám

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványteraszok munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-
denczék, járdák, csatornák, szökő-
kutak, zsilipek, hidak és átvezetők o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cementlapok,
csatornacsövek, lépcsők, fedőla-
pok, esővízfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok,
mindenféle műkövek. o o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben

Terazzo-munkálatok: Szabad sodronybetétesek
repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák
aszfaltozása. o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.

**Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres
szárazzá tétele.**

**Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban
lesznek elvállalva.**

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemű építkezési anyagok nagyraktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedőlemezek. Kátrány fedőlemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezeti nádfonat

Jutányos árak!

Árak minden vasútállomásra!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Új vasüzlet.

Iparosok, kereskedők és gazdálkodók szives figyelmébe ajánljuk a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően berendezett vaskereskedésünket.

Allandóan nagy raktár mindennemű vas- és fémárúk, szerszámok, épületvasalások, öntött kályhák, takaréktűzhelyek, honyha felszerelések, zománczott edények, gazdasági gépek és eszközök stb., stb.

Fegyverek nagyválasztékban.

Schvartz és Ullmann

Nagyvárad Nagypiaczter,
(15. Ullmann Izidor fűszerkereskedése mellett.)

Hirdetmény.

A
„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság”
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítól váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

AZ igazgatóság.

897

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalcs és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban, yár rban.

Szolid, szabott árak!

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Részvénytőkéje teljesen befizetett félmillió kor.

Betéteket elfogad előnyös feltételek mellett könyvecskére vagy folyószámlára.

Leszámítól magán- és üzleti-váltókat a legmérsékeltebb kamatláb alkalmazása mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra zálogkölcsön vagy folyó számla alakjában.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat és bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Kézi zálogoztatóban (Kossuth Lajos-utca 4 sz. földszint) pénz előleget nyújt arany és ezüst tárgyakra valamint mindennemű ingóságokra a törvény által megszabott kamat mellett

Rövid vagy hosszabb lejáratú közönséges vagy törlesztéses jelzálog kölcsönöket nyújt

ház és földbirtokokra

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál 500 koronától kezdve 10—50 évi visszafizetésre a legolcsóbb kamat és tőketörlesztési hányad

881

mellett, gyors lebonyolítással.

A „Központi Takarékpénztár” részvénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Szilágyi- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán Adorján Emil ház
Törlesztéses

Jelzálogkölcsönöket nyújt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamatláb mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél alapján nyújtjuk, azonban a záloglevelet teljes névértékben számoljuk el, azaz a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

Drága kamatozású kölcsönök helyett olcsóbb kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték mentesen nyújtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi kivonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, esetleg községi becsü bizonyítvány beküldése elegendő.

A „Központi Takarékpénztár”
részvénytársaság.

U Z L E T - Á T H E L Y E Z É S !

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközöniséget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686.